

**SZEGHALMI KISTÉRSÉG
TÖBBCÉLÚ TÁRSULÁS
GAZDASÁGFEJLESZTÉSI PROGRAM**

*Szeghalomi Kistérség Többcélú Társulás
megbízásából készítette:*

a Magyar Tudományos Akadémia
Regionális Kutatások Központja
Alföldi Tudományos Intézet
Békéscsabai Osztály

Békéscsaba, 2009–2010

Témavezető

Dr. Nagy Gábor, intézetvezető, témafelelős

Szerzők

Dr. Duray Balázs, tudományos munkatárs

Dr. Kugler József, tudományos főmunkatárs

Dr. Nagy Erika, tudományos főmunkatárs

Dr. Timár Judit, tudományos főmunkatárs

Velkey Gábor, tudományos segédmunkatárs

Közreműködők

Mihályi Klára, közgazdász – interjúzás

Vámosné Zöld Márta – technikai szerkesztés

Tartalom

PROBLÉMAFA – CÉLFA	5
A gazdasági fejlődést befolyásoló problémák:	5
Jövőkép:	5
Általános célok:	5
Specifikus célok:	5
<i>Agrárium és élelmiszeripar:</i>	5
<i>Feldolgozóipar:</i>	6
<i>Szolgáltatási szféra:</i>	6
<i>Életminőség:</i>	6
PRIORITÁSOK – PROGRAMOK – TERVEZETT INTÉZKEDÉSEK.....	7
1. Prioritás – Humánerőforrás–fejlesztés, életminőség javítása	7
<i>A prioritás indokoltsága</i>	7
<i>Programstruktúra</i>	7
1.1. A humán ellátás meglévő szintjének megőrzése, a színvonalbeli fejlesztés lehetőségeinek kidolgozása.....	7
1.2. A térség kulturális hagyományainak őrzése, az értékekre alapozott kulturális lehetőségek kiszélesítése	8
1.3. Közösségfejlesztő és társadalmi együttműködést elősegítő folyamatok indukálása.....	9
1.4. A szakképzési és felnőttképzési szolgáltatási rendszer fejlesztése, intézmények és szervezetek humánerőforrás tervének elkészítése, megvalósítása	10
1.5. A tartós munkanélküliek (különösen a 45 év felettiek, nők, romák) munkaerőpiacra való visszakerülésének elősegítése	10
1.6. A diplomások letelepedését és helyben maradását elősegítő ösztönző rendszer kialakítása.....	11
2. Prioritás – A nemzeti és uniós irányelveket követő gazdasági szerkezetváltás segítségével a térség versenyképességének javítása, kis- és középvállalkozások szerepének erősítése.....	12
<i>A prioritás indokoltsága</i>	12
<i>Programstruktúra</i>	13
2.1. A gazdasági szerkezet diverzifikálása és vonzó telephelyek kialakítása a gazdasági infrastruktúra összehangolt fejlesztésén keresztül	13
2.2. A beszállítói hálózatok kialakításának és bővítésének támogatása, a gazdasági szereplők innovációs készségének javítása.....	14
2.3. A környezetkímélő termelési technológiák elterjedésének ösztönzése.....	15
2.4. A közlekedési ágazat minőségi fejlesztése, a kapcsolatok erősítése más térségekkel	16
2.5. A szolgáltatási infrastruktúra többirányú, párhuzamos fejlesztése, a hozzá kapcsolódó szolgáltatási háttér erősítése.....	17
2.6. Térségi marketing tevékenység fejlesztése.....	18
3. Prioritás – A térségben rejlő mezőgazdasági potenciál feltárása és kihasználása, az élelmiszergazdaság szerkezetének átalakítása, teljesítőképességének növelése	19
<i>A prioritás indokoltsága</i>	19
<i>Programstruktúra</i>	19
3.1. Az ökológiai adottságoknak alárendelt és a természetvédelmi követelményekhez alkalmazkodó művelési ág szerkezet kialakítása	19
3.2. A növénytermesztés feltételeinek javítása, diverzitásának fokozása	20

3.3. Állati termékek termelésének erősítése, állatfajok és tartásmódok diverzifikációja.....	21
3.4. Az agrártermelés műszaki hátterének erősítése.....	22
3.5. A térségben megtermelt mezőgazdasági termékek feldolgozottsági fokának növelése	22
3.6. A mezőgazdaság szervezeti és piaci feltételeinek javítása.....	23
4. Prioritás – A fenntartható fejlődést figyelembe vevő, a térség ökológiai és földrajzi adottságaira építő idegenforgalom fejlesztése	25
<i>A prioritás indokoltsága</i>	<i>25</i>
<i>Programstruktúra</i>	<i>26</i>
4.1. A termálturizmus fejlesztése	26
4.2. Az ökoturizmus fejlesztése.....	27
4.3. A vízi-vízparti turizmus fejlesztése.....	28
4.4. A turizmus fogadási feltételeinek fejlesztése.....	28
5. Prioritás – A térség meglévő belső és külső kapcsolatainak erősítése, új kapcsolatok kiépítése	30
<i>A prioritás indokoltsága</i>	<i>30</i>
<i>Programstruktúra</i>	<i>30</i>
5.1. A gazdasági kapcsolatok kiépítésének elősegítése, a meglévők erősítése.....	30
5.2. A társadalmi kapcsolatok kiépítésének elősegítése, a meglévők erősítése.....	31
5.3. Az önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozások közötti kapcsolatrendszer kiépítése.....	31
PROGRAMSTRUKTÚRÁT TÁMOGATÓ PROJEKT ÖTLETEK, PÁLYÁZATOK.....	33
Körösladány	33
Dévaványa	34
Körösújfalú	35
Bucsa	36
Szeghalom	37
Füzesgyarmat	39
Ecsefalva	40
Kertészsziget	40
Vésztő	40
Kistérség	41

Problémafa – Célfá

A gazdasági fejlődést befolyásoló problémák:

- Rossz közlekedés-földrajzi viszonyok
- Jelentős tökeszegénység a vállalkozói szférában
- Munkahelyek hiánya (mennyiségi, strukturális)
- Lakosság képzettségi szintjének elmaradása az országos átlagtól, de önmagához mérve fokozatos javulás
- Térségen belüli és térségen kívülre mutató partnerségi kapcsolatok lassú erősödése
- Dinamikusan fejlődő, funkcionálisan fejlett térségi központ hiánya
- A térség városi központjai közötti hálózati-együtműködési kapcsolatok hiánya
- Térségen belüli községeket a közeli városi központok nem dinamizálják
- Határon túli központok gazdasági dinamizmusa

Jövőkép:

A lokális / térségi gazdasági szereplők megerősítésével és szorosabb összefogásával;

a tágabb térben megerősödött centrumok gazdasága által nyújtott lehetőségek kihasználásával;

egyedi, a térségre jellemző termékkála kialakításával;

erős, célzott térségi marketinggel;

egy dinamikusan fejlődő, életminőségben javuló kistérség megteremtése

Általános célok:

- A térség gazdasági helyzetének javítása;
- A társadalmi jólét megteremtése;
- A meglévő, kihasználatlan erőforrások kiaknázása;
- A mezőgazdaság és ipar szerkezetváltása;
- Sokszereplős együttműködési (gazdasági) modell kiépítése;
- Belső és külső partnerségek fejlesztése;
- A térségen belüli kohézió erősítése;
- Infrastrukturális fejlesztések felgyorsítása.

Specifikus célok:

Agrárium és élelmiszeripar:

- Természeti adottságok jobb kihasználása;
- Helyben feldolgozott termékek arányának növelése;

- EU-konform termelési szerkezet felé elmozdulás;
- Ökológiai fenntarthatóság érvényesítése;
- Diverzifikáltabb állattartási és növénytermesztési rendszer;
- A termékpálya ellenőrzését célzó belső együttműködések a termelők és feldolgozók között;
- Térségspecifikus termékek és marketingjük;
- Mezőgazdasági vállalkozások / vállalkozók műszaki színvonalának emelése

Feldolgozóipar:

- Hozzáadott értékhányad növelése, versenyképes árukínálat megteremtése;
- Vállalkozói környezet javítása;
- Új termelő üzemek vonzása a helyi képzett munkaerőre alapozva;
- Környezetipari, energetikai irányú szerkezetváltás;
- Beszállítói tevékenység erősítése;
- Vállalkozói kapcsolatok erősítése, klaszteresedés;
- Feldolgozóipari hatékonyság javítása, termékpaletta bővítése;
- Környezetbarát termelési módszerek alkalmazása.

Szolgáltatási szféra:

- Jóléti szolgáltatások fejlesztése (kultúra, e-szolgáltatások);
- Közszolgáltatási intézmények korszerűsítése;
- Kiskereskedelmi hálózat erősítése, versenyhelyzet, minőségi kínálat;
- Oktatási és egészségügyi ellátások minőségének javítása, eszközállomány korszerűsítése;
- Gazdasági tevékenységet segítő szolgáltatásokhoz való hozzáférés segítése;
- Turizmusfejlesztés;

Életminőség:

- Humán erőforrás fejlesztési stratégia elkészítése;
- Életen át való tanulás lehetőségének megteremtése;
- Oktatási, képzési rendszer átalakítása a vállalalkozási érdekek szem előtt tartásával;
- Tartós munkanélküliség csökkentése képzési programokkal;
- Speciális képességek és készségek fejlesztése;
- Humán ellátás minőségi szintjének megtartása, fejlesztése;
- Sokszereplős összefogás a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében;
- Civil szervezetek működését támogató feltételrendszer kialakítása;
- Tágabb térségi kapcsolatrendszer fejlesztése.
- Önkormányzati ügyintézés gyorsaságának és minőségének javítása, e-ügyintézés terjesztése.

Prioritások – Programok – Tervezett intézkedések

1. Prioritás – Humánerőforrás–fejlesztés, életminőség javítása

A prioritás indokoltsága

A Szeghalmi kistérségben a humánerőforrás állapota a legtöbb mutatót tekintve kedvezőtlen. Bár az iskolai végzettség területén mutatkoznak a fejlődés jelei, ez egyelőre a felzárkózáshoz még nem elégséges. A lakosság képzettségi szintje kedvezőtlen szerkezetű, amely alapvetően befolyásolja a munkavállalók munkaerőpiaci lehetőségeit. A rendszerváltást követően mind a mezőgazdaság, mind az ipar súlyos problémákkal küzdő gazdasági szektorrá vált, mely nehézségeket a mai napig nem sikerült kellőképpen orvosolni. A gazdasági nehézségek hatására jelentősen megnőtt a térség munkanélkülisége, mely helyzetet tovább súlyosbítja a tartós munkanélküliek magas aránya. A 2009-ben kitört gazdasági válság hatására a munkanélküliség szintje tovább emelkedett, lényegében minden szektort, társadalmi csoportot és települést érintve.

A gazdasági fejlődés megteremtésének egyik velejárója az életszínvonal és életminőség szintjének emelése is. A térség fejlődése pedig nem képzelhető el a nélkül, hogy a felmerülő szociális és társadalmi problémákat ne kezeljünk megfelelően, s ne ösztönöznék – a lehetőségek határain belül – a térségben élők képzettségi szintjének emelését.

A társadalmi folyamatok megváltoztatása hosszú távú feladat. A helyzet javítása komplex, átható kezelést igényel, mely tekintettel van az egyes társadalmi csoportok közötti különbségekre, sajátosságokra. Az iskolarendszerű oktatás, a felnőttképzés, csak erőteljes szemléletformálás, érték közvetítés mellett hozhat eredményeket. E téren fontos szerepe van a közművelődési intézményeknek, civil szervezeteknek, a szociális területen dolgozóknak, valamint az egészséges életmódra nevelésnek, a prevenciónak is.

A humán területen végbemenő fejlesztések megalapozzák a szűkebb értelemben vett gazdaság területén tervezett programok sikeres végrehajtását, ezért a humán terület kiemelt fejlesztése elsődleges térségi prioritásnak tekintendő.

Programstruktúra

1.1. A humán ellátás meglévő szintjének megőrzése, a színvonalbeli fejlesztés lehetőségeinek kidolgozása

A program célja:

- A mindennapi szükségleteket kielégítő intézményrendszer fenntartása.
- A minőségi ellátás biztosítása érdekében az intézmények eszközellátásának javítása.
- A lakosság életszínvonalának megőrzése.
- A tömeges társadalmi leszakadást megelőző fejlesztési lehetőségek minél teljesebb kihasználása.

Tervezett intézkedések:

- 1.1.1. A humán ellátás objektív feltételeinek javítása (egészségügy, oktatás, szociális ellátás, kulturális terület).
- 1.1.2. Rekreatív lehetőséget biztosító programok számának emelése.
- 1.1.3. Az egészségügyi, szociális, valamint prevenciós és mentális segítséget nyújtó projektek kidolgozása, a kidolgozott projektek végrehajtása.
- 1.1.4. A térségben élők képzettségi szintjének emelését szolgáló ismeretszerzési lehetőségek bővítése, az élethosszig tartó tanulás feltételeinek megteremtése.
- 1.1.5. A mindennapi életvitelt segítő készségek és képességek fejlesztését szolgáló speciális képzési programok kidolgozása, oktatása a megfelelő célcsoportok számára.
- 1.1.6. A lezavakadó rétegek felzárkóztatásának elősegítése – külső erőforrások bevonásával – a kultúraközvetítés eszközével.

Eredmény indikátorok:

- EU színvonalon felszerelt intézmények
- Bővülő programválaszték
- Széleskörű programok, programcsomagok az egészséges életmód, az önképzés és a kulturálódás területén
- Műveltebb, informáltabb társadalmi rétegek
- Az életminőség több elemének fokozatos javulása
- A társadalmi konfliktushelyzetek megfelelő eszközökkel való kezelése

Hatás indikátorok:

- A térség megtartó erejének növekedése
- Kiegyensúlyozott, aktív állampolgárok
- Magas pályázati aktivitás, eredményes pályázatok
- A térség fejlődésének gyorsulása
- Jobb közérzet, a térség megtartó erejének növekedése
- A térségen belüli társadalmi különbségek lassú csökkenése

*1.2. A térség kulturális hagyományainak őrzése, az értékekre alapozott kulturális lehetőségek
kiszélesítése*

A program célja:

- Az egészséges lokálpatriotizmus erősítése.
- A régmúlt és a ma kulturális emlékeinek felmérése.
- Egy pozitív és eladható térségi imázs kialakítása.
- A helyi kulturális örökségben rejlő lehetőségek kiaknázása.
- A térségi turizmus felvirágoztatása.
- A társadalmi jólét fokozása.

Tervezett intézkedések:

- 1.2.1. A vidéki életmód értékeinek felélesztése, népszerűsítése
- 1.2.2. A helytörténet, népszokások, néphagyományok megőrzése érdekében elkezdett gyűjtőmunka folytatása, a feltárt szellemi értékek hasznosítása a kistérség egyedi arculatának megteremtésében.
- 1.2.3. A kulturális tevékenység tartalmi színvonalának növelése, rendezvények, művészeti programok, hagyományőrző napok és egyéb események szervezésével.
- 1.2.4. Az alapfokú művészeti oktatásra épülő, a megszerzett tudást hasznosító, folyamatosan működő közösségek alakulásának ösztönzése.

Eredmény indikátorok:

- Lokálpatriotizmus erősödése
- Sajátos térségi arculat kialakulása, új gyűjtemények, kiadványok, múzeumok létrejötte
- A kulturális kínálat kiszélesedése
- Újabb csoportok, közösségek alakulása, kínálat bővülése

Hatás indikátorok:

- A térség megtartó erejének növekedése
- A térség vonzerejének növekedése,
- A lokális / térségi kötődés erősödése
- Az általános műveltség szintjének növekedése

1.3. Közösségfejlesztő és társadalmi együttműködést elősegítő folyamatok indukálása

A program célja:

- A térségen belüli közösségek fejlődési sajátosságainak felmérése
- Egyes közösségi csoportok közötti együttműködések kialakulásának erősítése
- A térség fejlődésében meglévő sokszínűség megőrzése
- A társadalmi kapcsolatok szövetének erősítése

Tervezett intézkedések:

- 1.3.1. Térségi szellemi műhely létrehozása a humán területen tevékenykedők széleskörű bevonásával, képzési lehetőségük megteremtésével (civil szervezetek, oktatási, egészségügyi, szociális és közművelődési intézmények bevonásával).
- 1.3.2. A kistérségi civil iroda funkciójának megerősítése, kibővítése. A három szektor – önkormányzati, civil, vállalkozói – együttműködésének fejlesztése.
- 1.3.3. Az információközvetítés feltételeinek megteremtése a civil szervezetek számára (infrastrukturális háttér, képzett szakemberek)
- 1.3.4. Közösségfejlesztő folyamatok indukálása elsősorban a térség kistelepülésein.

Eredmény indikátorok:

- A meglévő szellemi erőforrások aktivizálódása
- Több, aktívabb civil szervezet működése a térségben

- EU és hazai pályázatokhoz szükséges egyes feladatok ellátása
- Felkészült, naprakész irodákkal rendelkező civil szervezetek
- A helyi társadalom erősödése, közösségek létrejötte

Hatás indikátorok:

- Hatékonyabb programok, együttműködés erősödése, választék bővülése, minőségi szint emelkedése
- A térség fejlődéséért tenni akarók számának növekedése
- Hatékonyabb döntések, demokratizálódás
- A hátrányos helyzet csökkenése
- Az érintett települések megtartó erejének növekedése

1.4. A szakképzési és felnőttképzési szolgáltatási rendszer fejlesztése, intézmények és szervezetek humánerőforrás tervének elkészítése, megvalósítása

A program célja:

- A munkanélküliség magas szintjének csökkentése.
- A térségi hiányszakmák felmérése, betöltése helyi munkavállalókkal közvetlenül, vagy átképzés után.
- A térség foglalkoztatási helyzetének javítása.

Tervezett intézkedések:

- 1.4.1. A helyi igények felmérésével a szükségleteknek megfelelő képzések szervezése.
- 1.4.2. A vállalkozók fokozottabb bevonása a gyakorlati képzésbe.
- 1.4.3. Vállalkozáson belüli képzések támogatása

Eredmény indikátorok:

- Helyi szinten rendelkezésre álló képzett munkaerő
- Képző és foglalkoztató helyek közötti koordináció javul

Hatás indikátorok:

- A térség foglalkoztatási helyzetének javulása
- Kibocsátott munkaerő képzettségi szintje igazodik a vállalkozói elvárásokhoz

1.5. A tartós munkanélküliek (különösen a 45 év felettek, nők, romák) munkaerőpiacra való visszakerülésének elősegítése

A program célja:

- A tartós munkanélküliek arányának csökkentése
- A kiemelten hátrányos helyzetű munkaerőpiaci rétegek (45 év felettek, nők, romák) aktivitási szintjének emelése
- Komplex átfogó programok szervezése a célcsoportok munkaerőpiacra való visszajutásának támogatására

- Közmunkaprogramok szervezése a célcsoport számára
- Átképzések szervezése a célcsoport számára.

Tervezett intézkedések:

- 1.5.1. Cselekvési terv kidolgozása a veszélyeztetett csoportok munkaerőpiaci reintegrációjára.
- 1.5.2. Közmunkaprogramok lebonyolítása a tartós munkanélküliek reaktiválása céljából.
- 1.5.3. Második esély megteremtése az alapiskolai végzettséggel nem rendelkezők számára.
- 1.5.4. Szociális foglalkoztatásban rejlő lehetőségek kihasználása.

Eredmény indikátorok:

- Tartós munkanélküliek arányának csökkenése
- A munkaerőpiac számára minimálisan szükséges képzettségi szint biztosítása mindenki számára
- Társadalmilag hasznos, a település számára fontos hiányosságok oldása a szociális foglalkoztatáson keresztül.

Hatás indikátorok:

- Foglalkoztatottság növekedése
- Analfabétizmus csökkenése
- Települési közösségek erősödése

1.6. A diplomások letelepedését és helyben maradását elősegítő ösztönző rendszer kialakítása

A program célja:

- A diplomás fiatalok kistérségben való megtartása
- A diplomások képzettségének megfelelő munkahely-kínálat felmérése, javítása
- A foglalkoztatók ösztönzése magas képzettségű munkavállalók foglalkoztatására.

Tervezett intézkedések:

- 1.6.1. Magasan kvalifikált munkaerőt foglalkoztató vállalkozások letelepedésének elősegítése
- 1.6.2. Letelepedési támogatások nyújtása a kistérségben munkát vállaló fiatal diplomások számára

Eredmény indikátorok:

- Új, modern, versenyképes ágazatok megjelenése a térség gazdaságában
- Magasan képzett munkaerő arányának növekedése

Hatás indikátorok:

- Térségből történő elvándorlás csökkenése
- Képzett munkaerő bevándorlása a térségbe

2. Prioritás – A nemzeti és uniós irányelveket követő gazdasági szerkezetváltás segítségével a térség versenyképességének javítása, kis- és középállalkozások szerepének erősítése

A prioritás indokoltsága

A kistérség hosszú távú, kiegyensúlyozott fejlődése nem képzelhető el a stagnáló, egyoldalú gazdasági szerkezettel rendelkező, önmagukban gyenge települések integrációja, a térség belső kohéziójának erősítése nélkül. A helyzet javítása érdekében elkerülhetetlen a kistérség gazdasági szerkezetének megújítása. Az alapvetően nyersanyagot termelő agrárium, az alacsony hozzáadott értékű félkész termékeket előállító feldolgozóipar az európai gazdasági térben nem képes eleget tenni a piac elvárásainak, s tovább mélyíti a térség kiszolgáltatottságát. A piaci és szakmai szervezetek, a lakosság és az önkormányzati szféra együttműködése, közös tervező munkája és a végrehajtásban egymás támogatása biztosíthatja a hosszú távon is fenntartható gazdasági növekedést, s ezen keresztül a társadalmi környezet minőségének és a természeti környezet állapotának javulását.

A kistérség jelenlegi gazdasági problémáinak gyökerét az aránytalan gazdasági szerkezet, a kis- és középvállalatok alacsony szintű innovációs aktivitásában, és mindenekelőtt tőkeszegénységében lehet meglelni. A rendszerváltás után felbomlottak a korábban meglévő gazdasági hálózatok, s helyükbe egymástól elszigetelt, egymással részben ellenérdekelt kisméretű szervezeti egységek szervezetlen tömege lépett, melyek piaci jelentősége, súlya általában gyenge. Az új szerveződési formák megjelenése – mint pl. a klaszterek – és terjedése egyelőre kisszámú szereplőt ért el, pedig ennek révén esély nyílhat a kritikus piaci tömeg elérésére, a hosszabb távon kiszámítható fejlődésre.

A gyengeségek kezelésére a kistérség, mint piac nem elégséges méretű, különösen a közepes méretű, illetve nagy cégek számára az értékesítés piaca országos, vagy nemzetközi léptékű. Célszerűnek tűnik a környező, hasonló gondokkal küzdő térségek közös fellépése, illetve együttműködése, mint amire néhány vállalati példát már lehet látni (pl. Eybl – Dévaványa, Optigép – Békés). Ennek révén biztosíthatóvá válik a Szeghalmi kistérség gazdasági fejlődése egy európai léptékűvé szélesedő versenyhelyzetben is.

A fenntartható fejlődés elvének gyakorlatba való átültetése a térség gazdasági szereplői körében még csupán kezdeti lépéseknél tart. Az erőforrások optimális kihasználása érdekében technológiaváltás, az energiaforrások esetében a megújuló és „zöld” erőforrások felé való elmozdulás megindulóban van, de a folyamat kiszélesítése, támogatása szükséges.

Az Európai Unió csatlakozást követően megnyíló új területi együttműködési lehetőségekkel a térség mérsékelten tudott eddig élni. A lehetőségek kiaknázását korlátozza a térség elérhetőségének jelenlegi színvonala, különös tekintettel a közúti és vasúti közlekedés minőségi paramétereire, műszaki színvonalára. A közlekedés terén megvalósítandó fejlesztések támogatnák a személyek és áruk áramlását, melynek révén lehetővé válna a térség szorosabb integrációja a nemzeti és Közösségi piacokba.

Programstruktúra

2.1. A gazdasági szerkezet diverzifikálása és vonzó telephelyek kialakítása a gazdasági infrastruktúra összehangolt fejlesztésén keresztül

A program célja:

- A vállalkezési szerkezet átalakítását szolgáló beruházások támogatása (inkubátorházak, ipari parkok, innovációs parkok).
- Kis- és középvezállkozások megtelepedésének ösztönzése, fejlődési lehetőségeik erősítése a korszerű infrastrukturális feltételek megteremtésével.
- Megfelelő technikai, technológiai háttér biztosítása az EU minőségi és környezetvédelmi követelményeinek megfelelő ipari és szolgáltató tevékenységek megteremtéséhez.
- Magas minőségi színvonalú, hatékony és erős piaci pozícióval rendelkező termékkör kialakulásának támogatása.
- Telephely választék bővítése a térségben, a minőségi paraméterek javításával egyidejűleg. Korábban ipari célra használt, előközművesített területek újrahasznosítása, részleges, vagy teljes funkcióváltással (pl. nagykereskedelem, raktározás, logisztika, üzleti szolgáltatások), vagy az infrastruktúra korszerűsítésével alkalmassá tenni ezeket „barnamezős” beruházások fogadására.
- Térségi kedvezményrendszer kidolgozása a potenciális stratégiai befektetők számára. Beilleszkedésüket segítő aktív települési és térségi politika kialakítása (hatékony ügyintézés, üzleti partnerek kiejánlása, személyes kapcsolatrendszer kialakítása, üzletember-találkozók szervezése, a betelepült cégek tevékenységének helyi/térségi megismertetése, cég igényeihez alkalmazkodó képzési formák támogatása stb.)
- A vállalkozói övezet státuszban rejlő lehetőségek kihasználása, különös tekintettel a határon átnyúló kapcsolatok fejlesztésére.
- A zöldmezős beruházások fogadását csak a többi szóba jöhető lehetőség kimerítése után szabad támogatni, a természeti értékekkel való ésszerű gazdálkodás, a fenntartható fejlődés elősegítése érdekében.
- A hatékony vállalkozási együttműködések ösztönzése.

Tervezett intézkedések:

- 2.1.1. Korszerű vállalkozási formák kialakításának támogatása (klaszterek, konzorciumok stb.) a hozzáadott érték növelése, a termék előállításának és piacra juttatásának támogatása (csomagolás, oktatás, marketing) alkalmazása révén.
- 2.1.2. Korszerű, a betelepülő vállalkozások számára vonzó telephelyek kialakítása, fejlesztése (infrastruktúra, szolgáltatási háttér).
- 2.1.3. Induló vállalkozások inkubációjának erősítése, a gazdasági szerkezetváltás elősegítése céljából.

Eredmény indikátorok:

- Új vállalkozások megjelenése a térség gazdasági szerkezetében.
- A működőtőke beáramlás a térségbe erősödik
- A vállalkozások eredményessége és hatékonysága nő

- A vállalkozások további fejlődéséhez szükséges információs elérhetősége

Hatás indikátorok:

- A térség gazdasági versenyképességének növekedése
- A vállalkozás alapítás és működtetés javuló feltételei
- Csökkenő munkanélküliség, emelkedő foglalkoztatási szint.

2.2. A beszállítói hálózatok kialakításának és bővítésének támogatása, a gazdasági szereplők innovációs készségének javítása

A program célja:

- A térségben előállított termékek piacra juttatásának elősegítése.
- Hatékony együttműködési lehetőségek kihasználása a vállalkozások között, különös tekintettel a hazánkban működő multinacionális cégek beszállítói hálózataiba való bekerülés támogatására.
- Térségbe érkező kiskereskedelmi hálózatok fejlesztési döntéseivel kapcsolatos koordinációs mechanizmus kialakítása, a beszállítóvá válás térségbeli szereplőkre történő kiterjesztés ösztönzése.
- Ágazati szereplők közötti kapcsolatok erősítése: a horizontális (klaszter típusú), valamint vertikális (termelési lánc, illetve termékpálya nagy hányadát átfogó) nem hierarchikus hálózatok szervezésével, a megindult önszerveződések támogatásával.
- A helyi gazdasági szereplők innovációs készségének erősítése, együttműködési hálózatok kialakítása a tágabb térség kutató, fejlesztő, innovátor intézményeivel és vállalkozásaival, felhasználva a K+F+I szektor fejlődésére rendelkezésre álló forrásokat (innovációs alapok, magvető tőke – seed capital, kockázati tőkeforrások, innovációs veszteségbiztosítási rendszer eszközei stb.)

Tervezett intézkedések:

- 2.2.1. Hídkepző alprogramok (gazdasági együttműködési hálózatok) integrációs intézményekre támaszkodva:
- Az információhoz való hozzájutás területén;
 - A minőségi, illetve technológiai fejlesztést segítő támogatások (és pénzügyi konstrukciók) terén;
 - A fizetési határidők áthidalását segítő pénzügyi eszközök terén.
- 2.2.2. Beszállítói kiválasztásokon, börzéken való megjelenés támogatása, kiállításokon, szakkonferenciákon való megjelenés ösztönzése.
- 2.2.3. Innovációs és tudásforrásokhoz való kapcsolódás erősítése, lokális innovációs tevékenység ösztönzése, az innovációs finanszírozási források feltárásában való aktív részvétel.

Eredmény indikátorok:

- A kistérség, mint befektetési és gazdasági partner erőforrásainak megismertetése a térségen kívül.
- Minőségbiztosítási és környezetirányítási tanúsítványok vállalati bevezetésének ösztönzése.

- Térségen belüli és a térség határait átlépő horizontális és vertikális szerveződések számának gyarapodása.
- A klaszterekbe belépő cégek számának növekedése. Térségi szereplők által szervezett klaszterek számának növekedése.
- Beszállítói szerepkört elnyert vállalkozások számának növekedése.
- A termék, technológia és szervezeti innovációt alkalmazó cégek száma növekszik.

Hatás indikátorok:

- A gazdasági szereplők innovációs készsége javul.
- A térség gazdasági versenyképessége erősödik.

2.3. A környezetkímélő termelési technológiák elterjedésének ösztönzése

A program célja:

- A környezetkímélő technológiák alkalmazásának, a környezetvédelmi módszerek elterjesztésének támogatása.
- A meglévő környezeti értékek megóvása, a korábban kialakult környezeti károk felszámolása, új környezeti káresemények megelőzése és a kívánatos környezeti állapot helyreállítása.
- A fenntartható fejlődés elvének betartása, az ökológiai szemlélet fejlesztése.
- A hulladékgazdálkodás megújítása.
- Az egészséges környezet feltételeinek további hosszú távú biztosítása, az emberi egészséget károsító hatások csökkentése, a megfelelő életminőséghez szükséges környezeti állapot megőrzése.
- Az élő és élettelen környezet természet-közeli állapotának megőrzése, a természetes rendszerek és természeti értékek megóvása, a bioszféra sokszínűségének megtartása, a természeti folyamatokban rejlő információk megőrzése.
- A természeti erőforrásokkal való takarékos, és értékvédő gazdálkodás, a harmonikus és ésszerű környezet-igénybevétel és minimális környezetkárosítás megvalósítása.
- A szelektív hulladékgyűjtésen és a feldolgozóipar fogadókészségén alapuló, a helyben képződött hulladék újrahasznosítására épülő háttéripár (másodlagos nyersanyag-hasznosítás) támogatása, illetve környezetkímélő módon történő megsemmisítése, s az égetéssel keletkező hőenergia hasznosítása.

Tervezett intézkedések:

- 2.3.1. Az ipari és szolgáltatói tevékenység környezetszennyező anyagainak kezelése, újrahasznosítása.
- 2.3.2. Hulladékgyűjtés és –szállítás korszerűsítése, különös tekintettel a szelektív hulladékgyűjtés szélesebb körben való elterjesztésére.
- 2.3.3. A települési környezet védelme, a lakókörnyezet minőségének javítása.

Eredmény indikátorok:

- Természeti értékek rehabilitációja, az ősi tájak visszaállítása, vizes élőhelyek számának, területének növekedése.

- Új, környezetkímélő termelési technológiák elterjedése, egészséges termékek biztosítása a térség lakossága számára.
- Ritka növény- és állatfajok életközösségeinek védelme, elszigeteltségük megszüntetésével.

Hatás indikátorok:

- Ökológiai szemlélet erősödése, a táj természet-közeli állapotának távlati elérése.
- A természeti állapot javulása, a keletkezett hulladék mennyiségének csökkenése.
- Az új technológiát alkalmazó vállalkozások erősödő versenyképessége.
- A természetvédelmi értékek térségi szintű védelme, előrehaladó tájrehabilitáció.

2.4. A közlekedési ágazat minőségi fejlesztése, a kapcsolatok erősítése más térségekkel

A program célja:

- A közlekedési elérhetőség által a gazdasági fejlődés számára teremtett szűk keresztmetszet oldása.
- A térség aktív és inaktív erőforrásai elérésének javítása, feltárásának ösztönzése.
- A főközlekedési útvonal (47-es) vonalvezetésének korszerűsítése, a hidak áteresztő képességének növelése, a tengelyterhelés szintjének emelése.
- Települési elkerülő szakaszok megépítése a forgalomnövekedés és a településeket sújtó környezeti terhelés miatt.
- Az alsóbbrendű utak minőségi állapotának javítása, a súlykorlátozással terhelt hidak műszaki állapotának megújítása.
- Hiányzó összekötő utak megépítése.
- A közúti-vasúti átjárók közlekedésbiztonságának javítása (kétszintű keresztezések kiépítése), új átjárók nyitása.
- Turisztikai és térségi kapcsolatok erősítését szolgáló térségi kerékpárút-hálózat kiépítése, kapcsolódási pontok kialakítása a regionális és országos hálózati elemekkel.
- A határon túli gazdasági kapcsolatok erősítésének érdekében új határátkelőhely nyitása Nagyvárad irányába.

Tervezett intézkedések:

- 2.4.1. A vasúti ágazat infrastruktúra-megőrzési szerepének fenntartása, kapcsolódása más közlekedési alágazatokhoz (pályasebesség, műszaki állapot), az áruforgalmi szerep erősítése.
- 2.4.2. Komplex közúti közlekedési infrastruktúra-fejlesztés (hiányzó hálózati összeköttetések, fő és alsórendű utak, elkerülő szakaszok, hidak).
- 2.4.3. A közösségi közlekedés fejlesztése a Körös Volánnal való rugalmas együttműködésben.
- 2.4.4. Kombinált áruszállítási kapcsolatok kialakítása más régiókkal, térségekkel (szállítmányozási kapacitások, raktárbázisok kihasználása).

2.4.5. A Körösnagyharsány térségében megnyitandó közúti határátkelő érdekében való lobbizás. A Nagyvárad-Véztő vasútvonal, mint új nemzetközi közlekedési áramlási tengely megvalósításának támogatása.

Eredmény indikátorok:

- A vasúthálózat fenntartása, műszaki állapotának javítása.
- A közúti megközelíthetőség javulása, a hiányzó hálózati kapcsolatok kiépülése.
- A közösségi közlekedés igazodása a lakossági elvárásokhoz.
- A térség külső elérhetőségének javulása, erősödő kapcsolat más térségekkel.
- Új, a térséget érintő, nemzetközi áramlási folyosó kiépülése.

Hatás indikátorok:

- A térség áruáramlási struktúrája optimalizálhatóvá válik.
- A személyek és áruk mobilitási feltételei javulnak.
- A belső fejlődési potenciál erősödése, a térségi munkaerő-tartalék mobilizálhatóvá válik.
- A külső piacok elérhetősége javítja a termelés növekedésének feltételeit.
- A térség megnyílik a nemzetközi személy és áruforgalom előtt.

2.5. A szolgáltatási infrastruktúra többirányú, párhuzamos fejlesztése, a hozzá kapcsolódó szolgáltatási háttér erősítése

A program célja:

- Az energetikai felhasználás korszerűsítése, ésszerűsítése és többirányúsítása.
- Alternatív (megújuló, zöld) energiafelhasználás arányának térségi szintű növelése lokális ellátórendszerek fejlesztésén keresztül.
- Informatikai hálózati fejlesztésre alapozott elektronikus szolgáltatói rendszer fejlesztésével (e-ügyintézés, e-gazdaság, e-piacterek, e-learning stb.) az adminisztráció megújítása és a gazdasági versenyképesség erősítése.

Tervezett intézkedések:

2.5.1. A térségi szénhidrogén-vagyon többcélú, komplex hasznosítása az energetikai rendszerek korszerűsítése céljából.

2.5.2. Lokális alternatív energetikai rendszerek fejlesztése.

2.5.3. Az informatika szerepének újrafogalmazása a térség intézményi és gazdasági rendszerében.

2.5.4. Térségben megjelent és megjelenő pénzügyi szolgáltatók bekapcsolása a térségi gazdaság finanszírozásába.

Eredmény indikátorok:

- Energetikai biztonság erősödése.
- Energiaellátási sokszínűség megteremtése, a versenyhelyzet kialakulása.

- Hatékonyabb adminisztratív eljárásrend kiformálása.
- Alacsonyabb költségszint a gazdasági szereplőknél, távlati versenyelőny kialakulása.
- A pénz- és tőkepiaci verseny erősödik, a vállalkozások tőkéhez jutási feltételei javulnak.

Hatás indikátorok:

- A térség versenyhelyzete javul.
- Alternatív energiaforrások hasznosításával az EU-konform fejlődési pálya elérése.
- A tőkevonzó szerep erősödése, a külső gazdasági kapcsolatrendszer intenzívebbé válása.
- A lokális cégek tőkésedési folyamata egyszerűsödik, fejlődési lehetőségeik javulnak.

2.6. Térségi marketing tevékenység fejlesztése

A program célja:

- A kistérség belső kohézióját biztosító közös elemek erősítése, a közösen vállalható értékek beépítése a kistérség-képbe, annak megismertetése a térségben élőkkel, az idelátogatókkal, valamint a külső befektetőkkel.
- Egymással kooperáló, a szomszédos falvakat dinamizálni képes térségi városhálózat erősítése.
- Piaci információs szolgáltatások fejlesztése alapján elmozdulás a minőségi termelés, a marketing, az érdekérvényesítés, együttműködés, szemléletváltás érdekében.
- Ágazati és célcsoportra orientált marketing tevékenység intenzitásának növelése, összehangolása a térség gazdasági fejlődésének érdekében.

Tervezett intézkedések:

2.6.1. Intézményi marketing szerep felvállalása, gyakorlatba való átültetése.

2.6.2. A térségi marketing tevékenység összehangolása, az egyedi marketing akciók térségi keretbe foglalása (kistérségi iroda).

Eredmény indikátorok:

- Önkormányzati és civil szféra összefogása a marketing szerep erősítése érdekében.
- Folyamatos térségi marketingakciók, belső összehangoltság erősödése.
- Kistérségi iroda koordinációs szerepének erősödése.

Hatás indikátorok:

- Az önkormányzatokban a marketing szemlélet erősödik.
- A térség ismertsége javul, a térségről kimenő információk egységes keretbe szervezve, egymást erősítve építik fel a pozitív imázst.
- A térségi szinten megjelenő érdekérvényesítési potenciál erősödik a közös érdekek felismerése mentén.

3. Prioritás – A térségben rejlő mezőgazdasági potenciál feltárása és kihasználása, az élelmiszergazdaság szerkezetének átalakítása, teljesítőképességének növelése

A prioritás indokoltsága

A térség gazdasági szerkezetében a mezőgazdaság szerepe hangsúlyos (az aktív keresők közel harmada dolgozik az ágazatban, de áttételeken keresztül csaknem minden család kapcsolódik az ágazathoz), s ez a szerep a jövőben is fenn fog állni. A szektor szerepe fontos a térségben meglévő munkaerő felesleg lekötése céljából, a térség számára optimális termékszerkezet és gazdálkodási struktúra kialakításával pedig tartósan jövedelmező ágazattá tehető. Ehhez alapvető szükséglet a megtermelt alapanyagok feldolgozottsági szintjének emelése, elsősorban lokális és térségi szerepkört betöltő kis- és közepes méretű feldolgozó üzemek létrehozásával, a meglévők erősítésével.

Az Unió agrárpolitika gyakorlatba történő átültetése kapcsán az intenzív hasznosítású területek arányának további csökkenése várható, párhuzamosan az erdősült és gyepgazdálkodással hasznosított területek növekedésével.

A mezőgazdaság szerkezetváltását az ipari alapanyagok, valamint az egyéb munkaintenzív fajták részarányának növelése jelentheti a vetésszerkezetben, ugyanakkor meg kell tartani, illetve erősíteni a térségben hagyományos, nagy hozzáadott értéket termelő növényfajták (pl. fénymag) termesztését is.

Az állattartás kapcsán az ágazat szerepének újbóli erősítése elengedhetetlen a jövedelmezőség emelésére. Ezen belül az őshonos állatfajták tartásának erősítése révén a térség turisztikai potenciáljának erősítéséhez is hozzájárulhat az ágazat (falusi turizmus).

Az élelmiszeripar kitörési pontja nem lehet az alacsony árszintű tömegtermékek előállítása, szükséges az elmozdulás a kis sorozatban előállított, speciális táji értékeket hordozó egyedi termékskála irányába, javítva ezzel a piaci pozíciókat. Cél a térségben megtermelt alapanyagok minél nagyobb hányadának térségen belüli továbbfeldolgozása, a termékpálya minél nagyobb hányada feletti térségi ellenőrzés visszaépítése.

A fenntarthatóság elvét követve a keletkezett melléktermékek minél nagyobb arányú újrahasznosítására célszerű törekedni, kapcsolódva a 2.3. programban jelzett beavatkozási irányokhoz.

Programstruktúra

3.1. Az ökológiai adottságoknak alárendelt és a természetvédelmi követelményekhez alkalmazkodó művelési ág szerkezet kialakítása

A program célja:

- A földhasználat rendszerének távlati igazítása a táji-természeti adottságokhoz.
- Az eltérő ökológiai adottságokhoz alkalmazkodó művelési ág összetétel kialakítása, az okszerű földhasználati módok megvalósítása, az adottságokhoz és külső kényszerekhez igazodó termelési technológiák alkalmazása.

Tervezett intézkedések:

- 3.1.1. Gazdaságtalanul művelhető szántóterületek gyepesítése, meglévő gyepterületek hasznosítása.
- 3.1.2. Az erdősültség növelése a kistérség területén (akár energetikai célú ültetvényekkel is – lásd. 2.5. programot).
- 3.1.3. Természetvédelmi területek hasznosítási rendszerének kiterjesztése, pufferzónák kialakítása (extenzív állattartás, öko- és biotermesztési rendszerek elterjesztése).

Eredmény indikátorok:

- Ésszerűbb földhasználati rendszer kialakulása, rentábilisabb gazdálkodás.
- Tájji érték emelkedése, vadállomány megőrzése, energetikai sokszínűség erősítése.
- Magas hozzáadott-értéket előállító termékstruktúra felé történő elmozdulás, turisztikai potenciál erősödése, tájjellegű élelmiszeripari alapanyagok termelésének növekedése.

Hatás indikátorok:

- Harmonikus, a környezetet kevésbé terhelő gazdálkodási rendszer létrejötte.
- Növekvő biodiverzitás, erősödő vadász-turizmus, rekreációs lehetőségek bővülése.
- A mezőgazdálkodás és természetvédelem közötti érdekellentét oldódása, javuló környezetminőség, ökológiai szemlélet erősödése.

3.2. A növénytermesztés feltételeinek javítása, diverzitásának fokozása

A program célja:

- A termesztési feltételek javítása (pl. melioráció)
- A növénytermesztés szerkezetének átalakítása.
- A térség gazdasági potenciáljának erősítése.

Tervezett intézkedések:

- 3.2.1. Meliorált területek rekonstrukciója (drénezés, belvíz elvezető hálózatok stb.), talajjavítás,
- 3.2.2. Öntözött területek fejlesztése.
- 3.2.3. Kertészeti növények termesztésének növelése.
- 3.2.4. Termál-energiára alapozott fedett (üvegház, fóliasátras, fóliaágyas) termesztés bővítése.
- 3.2.5. Alternatív növények vetésszerkezetbe illesztése, korábbi, illetve meglévő specializációk erősítése.

Eredmény indikátorok:

- A talaj termékenységének fenntartása, a talajdegradáció megakadályozása.
- Az intenzív növénytermesztés lehetőségének kiszélesedése.
- A belterjes ágazatok arányának növekedése.
- A hulladék hévíz mezőgazdasági hasznosításán keresztül a primőr termékek erősödése a térség növénytermesztési szerkezetében.

- Sokszínűbb földhasználat, a talaj termékenységének megújulását segítő vetésgörögök kialakítása.

Hatás indikátorok:

- A termés mennyiségi és minőségi ingadozása csökken.
- Biztonságosabbá válik a terméshozam, magasabb színvonalú termékstruktúra alakul ki.
- Bővül a termékválaszték, lokális piacok erősödnek, növekszik a munkaerőigény az ágazatban.
- A térségi termálvíz-kincs többcélú felhasználása lehetővé válik, javul az ágazat jövedelmezősége.
- A piaci értékesítés esélye nő, oldódik a termelők kiszolgáltatottsága a gabonapiaci ingadozásoktól.

3.3. Állati termékek termelésének erősítése, állatfajok és tartásmódok diverzifikációja

A program célja:

- A térségi hagyományokra épülő nagy- és kisállattartás fenntartása, fejlesztése.
- Az állati alapanyag minőségi paramétereinek javítása a fajták ésszerű szelekciójával.
- Az állattenyésztésbe vont fajták körének szélesítése (új fajok, őshonos fajok), tartásuk igazítása az ökológiai adottságokhoz.

Tervezett intézkedések:

3.3.1. Az állattartás technológiai korszerűsítése az EU-normák alkalmazásával.

3.3.2. A térségi takarmánytermesztési kapacitásokhoz igazodó állattartási szint közelítése.

3.3.3. Új haszonállat-fajták tenyésztésbe vonása, az előállított állati termékek piacának feltárása.

3.3.4. A környezettel harmóniában lévő extenzív tartási módok kiterjesztése a térségben.

3.3.5. Őshonos állatfajták törzstenyészteteinek továbbfejlesztése.

Eredmény indikátorok:

- Az Uniós normák maradéktalan alkalmazása az állattenyésztés területén.
- A haszonállat állomány növekedése.
- Alternatív jövedelemszerzési lehetőségek köre bővül a térségben.
- Az állattartásból eredő koncentrált szennyezőforrások számának csökkenése.
- Őshonos állatfajok törzstenyésztetei gyarapodnak.

Hatás indikátorok:

- A minőségi termelés feltételei megvalósulnak.
- A térség mezőgazdasági potenciáljának kihasználása közelít az optimális szinthez.
- Új piaci értékesítési lehetőségek nyílnak meg a termelők előtt.
- A természeti környezet használati intenzitása mérséklődik, a termék előállítás költségintje csökken.

- Megőrződnek az egyedi genetikai értékek, speciális piaci kereslet kielégítést célzó termékkör kifejlesztése megindul.

3.4. Az agrártermelés műszaki hátterének erősítése.

A program célja:

- A mezőgazdaság hatékonyságát növelő korszerű infrastruktúra és eszközháttér megteremtése.
- Új termelési technológiák bevezetésének, alkalmazásának ösztönzése, a minőségi termék-előállítás hátterének megteremtése.
- A mezőgazdasági termelést kiszolgáló tevékenységek (tárolás, szállítás, raktározás) színvonalának és kapacitásának emelése.
- A gazdálkodók és önkormányzatok együttműködésével kidolgozott infrastruktúra-fejlesztési tervek megvalósítása.

Tervezett intézkedések:

- 3.4.1. A mezőgazdasági vállalkozások termelési technológiájának korszerűsítését szolgáló eszközháttér színvonalának emelése a birtokmérethez és –struktúrához igazodva.
- 3.4.2. A hozzáadott-értéket növelő szolgáltató tevékenységek lokális/térségi megszervezése a gazdálkodók önszerveződésére támaszkodva.
- 3.4.3. A mezőgazdasági úthálózat korszerűsítése a mezőgazdasági telephelyek megközelítése céljából.

Eredmény indikátorok:

- A mezőgazdasági termelési technológiák folyamatos korszerűsödése.
- A helyben (térségben) raktározott, betárolt, csomagolt áruk aránya növekszik.
- A karbantartott, felújított mezőgazdasági úthálózat bővül.

Hatás indikátorok:

- A termelés technológiai háttere megközelíti a régi Uniós tagállamok szintjét.
- A termékpálya növekvő hányada feletti ellenőrzés valósul meg térségi szinten.
- A telephelyek elérhetősége javul, a szállítási költségek csökkennek.

3.5. A térségben megtermelt mezőgazdasági termékek feldolgozottsági fokának **növelése**

A program célja:

- Az alapanyag-termelés folyamatosan növekvő arányának megtörése.
- Térségben települt kis- és közepes méretű feldolgozó kapacitások megteremtése, a meglévők piaci pozíciójának erősítése.
- Egyedi minőséget előállító üzemek létrejöttének támogatása.
- Lokális agrárvállalkozások keretei között létesülő elsődleges feldolgozó kapacitások kiépítése.
- Települési, településcsoport (mikrotérségi) összefogással létesített kiszolgáló kapacitások megteremtése.

Tervezett intézkedések:

- 3.5.1. Magas feldolgozottsági szintű, egyedi minőséget képviselő és fizetőképes piacon eladható termékek előállítása.
- 3.5.2. Élelmiszer-feldolgozó kis- és középvállalkozások létesítése.
- 3.5.3. Tároló, hűtő-tároló kapacitások kiépítése.
- 3.5.4. A térségi termékek terítését célzó hálózat kialakítása.

Eredmény indikátorok:

- Minőségi áruk, tájspecifikus termékek megjelenése a térség kiskereskedelmében.
- Új termékkör bevezetése a szélesebb piacokon.
- Új feldolgozó kapacitások létesülnek, a meglévők korszerűsödnek.
- Megoldódik az alapanyagok és a feldolgozott termékek tárolási problémája.

Hatás indikátorok:

- Az élelmiszeripar hozzáadott-érték termelése nő, az ágazat jövedelmezősége javul.
- Új munkahelyek jönnek létre, a foglalkoztatás szintje emelkedik.
- Erősödik a térség gazdasági kohéziója a termékpályák mentén.
- Az értékesítés nagyban függetlenedik a konjunkturális ingadozásoktól, ami kiszámíthatóbbá teszi az elérhető jövedelmeket.

3.6. A mezőgazdaság szervezeti és piaci feltételeinek javítása

A program célja:

- Különböző profilú szövetkezetek létrehozásának támogatása.
- A mezőgazdasági szaktanácsadás színvonalának emelése a minőségi termék-előállításra való átállás érdekében, valamint a hatékony gazdálkodás céljából.
- A marketing szemlélet erősítése a gazdálkodók körében a piacra jutás feltételeinek javítása céljából.

Tervezett intézkedések:

- 3.6.1. A különböző (beszerzés, értékesítés, termeltetés, termék-feldolgozás, termesztés-technológiai stb.) szövetkezeti formák létrejöttének támogatása.
- 3.6.2. A szaktanácsadási rendszer hatékony működtetése, különös tekintettel az induló és családi gazdaságokra.
- 3.6.3. Térségi márkavédjegyek alkalmazása, térségi termékkínálat kialakítása, „hungarikum” cím megszerzésének ösztönzése.

Eredmény indikátorok:

- A kritikus piaci méret elérése az egyes alágazatokban.
- A termelési kapacitások jobb kihasználása, a szükséges termékstruktúra átalakítás szakmai megalapozása.
- Térségre jellemző termékkör kialakulása („Sárréti”, mint márkavédjegy).
- „Hungarikum” címet elnyert termékek számának növekedése.

Hatás indikátorok:

- A szervezetekben részt vevők jövedelme növekszik.
- Szakmailag megalapozott vállalkozások működése jövedelmezőbbé válik, fejlődésük felgyorsul.
- A bevezetett termékek piacképessége magas lesz.

4. Prioritás – A fenntartható fejlődést figyelembe vevő, a térség ökológiai és földrajzi adottságaira építő idegenforgalom fejlesztése

A prioritás indokoltsága

A térség természeti, táji értékei közül a folyók, vízpartok, a hozzájuk kapcsolódó viszonylagosan érintetlen táji értékek és a termásvízkinccs emelhető ki. A megvalósításra váró feladatok helyszínenként eltérőek (táji-környezeti rehabilitáció, infrastruktúra fejlesztés, idegenforgalmi létesítmények, kereskedelmi és vendéglátóipari háttér, szálláshelyek stb.), de fontos, hogy a beruházások harmonikusan illeszkedjenek a térség meglévő környezeti rendszerébe.

A kistérség egész területén kedvezőek az adottságok a termásvíz felszínre hozásához, de ennek gazdasági célú hasznosítása – eddig – csak Dévaványán és Füzesgyarmaton valósult meg, a fürdőberuházásokon keresztül. Az utóbbi évtized fejlesztései révén a fürdők turisztikai lehetőségeinek kihasználása intenzívebbé vált, de további lépések lehetségesek és szükségesek. E téren a rekreációs, a wellness és a konferenciaturizmus terén mutatkoznak kitörési pontok.

A meglévő értékek idegenforgalmi hasznosításakor figyelemmel kell lenni a természet és tájvédelmi szabályozásra. A kistérség meglévő környezeti és táji értékeinek hosszú távú fenntarthatósága elsődleges cél kell, hogy maradjon a jövőben is. Szükséges a térség élővilágának és hagyományainak bemutatása a meglévő kiállítóhelyeken, gyűjteményekben, de további erőfeszítésre érdemes a kismesterségek felélesztése irányába tett lépések folytatása, kiterjesztése, beillesztése a közoktatásba.

Az épített környezeti értékek kapcsán az állagmegőrzés az elsődleges feladat, bár ennek forrásai korlátosak. Lehetséges innovatív megoldásokkal a meglévő értékes épületek számára új funkciókat keresni, s a tartós fennmaradást, a rentábilis fenntartást így tenni lehetővé.

A Vésztő-Mágori történelmi emlékhely a térség kiemelkedő jelentőségű műemléke. A komplexum fejlesztése kapcsán döntést igényel, hogy erőteljes fejlesztésekkel állandóan látogatott, tömegturisztikai célponttá kívánják alakítani, vagy a lezajlott fejlesztések hasznosítását inkább a természetközeli élmények felé mozdítanák el.

A prioritásban foglalt intézkedések/programok végrehajtása, illetve az ennek révén remélt forgalom-bővülés és bevétel növekedés csak akkor válhat realitássá, ha a turisztikai infrastruktúra színvonalát sikerül érzékelhetően emelni. A térség meglévő szálláshely kínálata kevésbé strukturált, kapacitása nem elégséges egy remélt növekvő vendégforgalom elszállásolására, s hiányoznak a prémium minőséget kínáló egységek. A szálláshely-kínálat több szegmensében is szükséges a mennyiségi, illetve minőségi fejlesztés.

Az ezzel párhuzamosan fejlesztett értékelvű programstruktúra kidolgozása, rendszerbe szervezése révén kiszámíthatóbbá, tervezettebbé válik a térség idegenforgalma. A hagyományok és a meglévő stabil háttérfeltételek biztos alapját adják a térségi turisztikai imázs erősítésének. A tágabb térség bevezetett, sikeres programjaihoz, látnivalóihoz történő kapcsolódás szükséges feltétele a térség ismertségének javításának, a pozitív imázs építésének.

A falusi turizmus fogadási feltételeinek kialakítására több településen élő kezdeményezések vannak, a lokális fogadókészség megjelent. Fejlesztési irányként mind a táji-természeti

értékek hasznosításán alapuló, mind a táji-települési hagyományokra, népszokásokra alapozó fejlesztési iránynak van létjogosultsága.

A természetföldrajzi adottságok messzemenőig támogatják a vízi (folyóvízi, morotva, tavi), horgász, vadász (elsődlegesen apróvadak) és lovasturizmus erősödését (beleértve a kocsikázást, hintózást is).

A szervezeti háttér kulcseleme a Szeghalmon működő Tourinform Iroda, mely befelé a programok összehangolásával és programcsomagok szervezésével, kifelé a kijánlással és a térségi imázs építésével támogatja a célok megvalósítását.

Programstruktúra

4.1. A termálturizmus fejlesztése

A termálturizmus fejlesztése forrásigényes, hosszú távú program. A fejlesztéseket az érintett településeken egyenként, fűdőhelyenként kell áttekinteni, a fejlesztési stratégiát kialakítani, a programokat és projekteket definiálni, azokat időben ütemezni és a fejlesztési forrásokat ehhez feltárni.

A program célja:

- Az üdülési-idegenforgalmi szezon széthúzása, a tartózkodási idő növelése.
- Az idegenforgalmi vonzás erősítése differenciált fejlesztési politika megvalósításával.
- Komplex szolgáltatási csomagok kialakítása.
- Kapcsolódó szálláshelyek és szolgáltatási kínálat mennyiségi és minőségi fejlesztése.
- Áttételes hatásokon keresztül a térség teljes idegenforgalmi szektorának új fejlesztési impulzusok átadása.

Tervezett intézkedések:

4.1.1. A termálfűdők fogadási feltételeinek fejlesztése.

- Téliesítés, az idegenforgalmi szezon időbeni széthúzása
- A vízminőséget stabilizáló fejlesztések végrehajtása
- Fűdőlétesítmények hasznosításának optimalizálása
- Kapcsolódó szolgáltatások minőségi fejlesztése, komplex kínálat kialakítása
- Sportolási, fitness, wellness lehetőségek bővítése.

4.1.2. A termálfűdőkhez kapcsolódó gyógyászati tevékenység fejlesztése.

- Termálvizek bevizsgálása, a gyógyvízzé nyilvánító eljárás lefolytatása
- Gyógyászati egységek kiépítése/korszerűsítése
- A fűdők kínálatának kijánlása a potenciális vendégkör irányába (célcsoport orientált marketing tevékenységgel)

4.1.3. Új kutak feltárása, új fűdőhelyek fejlesztésének indítása a térségben

Eredmény indikátorok:

- Téliesített fűdők, medencék.

- Javuló vízminőség és higiénés feltételek a fürdőkben.
- Javuló kapcsolódó szolgáltatási kínálat.
- Gyógyvízzé minősített termálvizek.
- Gyógyászati kínálat fejlődése.

Hatás indikátorok:

- Széthúzó idegenforgalmi szezon.
- Növekvő átlagos tartózkodási idő.
- A szabadidős tevékenységek feltételei javulnak.
- Turisztikai kínálat elemei és a szolgáltatási színvonal javulnak.

4.2. Az ökoturizmus fejlesztése

A program célja:

- A kistérség természeti és táji értékeinek bemutatása, a háttérfeltételek fejlesztésével, s ennek révén újszerű turisztikai kínálati elemek létrehozása.
- A természeti és táji értékek védelme, helyreállítása révén a turisztikai kínálat térségen belüli dekoncentrációjának elősegítése, a látogatók körének bővítése.
- A ökofolyosók létrehozása a folyóvizekre támaszkodva, az élővízfolyásokat szegélyező holtágak rehabilitációja, a vizes élőhelyek megtartása és fejlesztése révén.
- A természeti és táji értékek bemutatása, és az ahhoz kapcsolódó ún. „soft”, a természeti környezetet nem terhelő turisztikai ágak (természetjárás, tereplovaglás, kerékpáros turizmus stb.) fejlesztése.

Tervezett intézkedések:

4.2.1. A természeti értékek bemutatási körülményeinek javítása

4.2.2. A környezet állapotának javítása, szennyezések, környezeti károk mérséklése.

4.2.3. Az öko-turizmus egyes ágaihoz kapcsolódó feltételek javítása.

Eredmény indikátorok:

- A turizmushoz kapcsolódó területeken nő a foglalkoztatottak száma.
- Kiépül a természetvédelmi információs rendszer.
- Kiépül a térségi kerékpárút hálózat, melynek révén elérhetővé válnak a turisztikai helyszínek.

Hatás indikátorok:

- A Nemzeti Parkkal összhangban történik a területek turisztikai hasznosítása.
- Általánossá válik a környezetbarát gondolkodásmód.
- Létrejönnek az egészséges életmódot támogató háttérfeltételek.
- Fejlődik, sokszínűbbé válik a turisztikai piac kínálata.
- A hosszú évek óta húzódozó tájrehabilitációs feladatok befejeződnek, melynek révén a táji érték növekszik.
- A végrehajtott jóléti beruházások az életkörülmények javulását eredményezik.

4.3. A vízi-vízparti turizmus fejlesztése

A program célja:

- Önálló turisztikai termékként, vagy más termékhez kapcsolódva erősítse a turisztikai kínálatot.
- A kínálati elemek teljesebb kiépítése, színvonaluk emelése, folyamatos egyeztetésben a vízüggyel, természetvédelemmel.
- A folyóvizek nyomvonalát, sávját követő idegenforgalmi tengelyek kialakítása.

Tervezett intézkedések:

4.3.1. A vízi turizmus fogadási feltételeinek kialakítása (csónakkikötők, kerékpár-kölcsönzők, olcsó szálláshelyek stb.).

4.3.2. Beépülés a környező térségek vízitúra kínálatába.

4.3.3. Az állomáshelyeken célzott szabadidős program-csomagok kialakítása.

Tartalmi elemek:

- Vízi sportok, vízitúrázással és csónakázással
- Vízparti turizmus, szabadstrandok kialakításával
- Horgászturizmus, jóléti tőfejlesztésekkel
- Ökoturizmus
- Ifjúsági turizmus, vízparti kempingezési lehetőségekkel
- Csónakkikötők, tárolók, esőbeállók fejlesztése

Eredmény indikátorok:

- A tágabb térség folyóvízi turisztikai kínálatában megjelenik a szeghalmi térség.
- Megvalósul a vízi, vízparti turisztikai létesítmények rekonstrukciója, új létesítmények épülnek, kiegészítve a térségi kínálatot.

Hatás indikátorok:

- A vízi és öko-turizmus révén új célcsoport jelenik meg a térségben.
- Új turisztikai termékek, ráfűződő szolgáltatások kialakítására nyílik mód.
- A természeti környezet értékeinek (vizek, vízpartok) bemutatása javítja a térségi imázst.

4.4. A turizmus fogadási feltételeinek fejlesztése

A program célja:

- A szállásférőhely kínálat fejlesztése.
- Az étkezési lehetőségek kínálati oldalának erősítése.
- A turizmushoz kapcsolódó szolgáltatási kör fejlődésének támogatása.
- A szórakozási, kikapcsolódást segítő programlehetőségek fejlesztése, térségi szintű rendszerben.

Tervezett intézkedések:

4.4.1. A szállásférőhely-kínálat fejlesztése.

4.4.2. Vendéglátás és egyéb kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése.

4.4.3. A falusi turizmus fejlesztése.

4.4.4. Kulturális, művészeti programok, rendezvények rendszerszemléletű fejlesztése, turisztikai desztináció menedzsment (TDM)

Eredmény indikátorok:

- Szálláshelyek száma nő, a kínálat minősége javul.
- A szolgáltatási színvonal javul, a helyben/térségben elérhető szolgáltatási kör szélesedik.
- A falusi turizmusba bekapcsolódó családok száma nő.
- A rendezvények, attrakciók látogatottsága emelkedik a hatékony szervezőmunkának köszönhetően.

Hatás indikátorok:

- A szálláshelyeket kiszolgáló tevékenységekben stabilizálódik, majd javul a foglalkoztatás.
- A visszatérő vendégek aránya nő, javul a térség megítélése az idelátogatók körében.
- A falusi turizmusra széles, sokszínű kínálat épül.
- A kulturális értékek, a hagyományok feltárása, feltámasztása révén a térséghez/településhez való kötődés erősödik.

5. Prioritás – A térség meglévő belső és külső kapcsolatainak erősítése, új kapcsolatok kiépítése

A prioritás indokoltsága

A térség jelenlegi gazdasági helyzetének kialakulásában jelentős szerepet játszott a periférikus, határ közeli fekvés, valamint a szomszédos területektől való viszonylagos elzárkózás. A belső kohézió erősödését a kistérséget alkotó települések közötti nehézkes elérhetőség, a térségen belüli gazdasági értelemben húzó szerepet betöltő központ hiánya egyaránt megnehezíti. A térségen kívüli kapcsolatok kialakítását a közlekedésföldrajzi zsákhelyzet, az országos jelentőségű gyorsforgalmi hálózati elemek hiánya, a vasúti közlekedés visszafejlesztése fékezi, s ennek hiányában az ország, a tágabb tér gazdasági vérkeringésébe való bekapcsolódás komoly nehézségeket okoz.

A gazdasági kapcsolatok erősítése révén növekedhet a vállalkozások közötti információáramlás, erősödhet az együttműködés, formálódhatnak ki termelési láncok belső és külső partnerek bevonásával. Ennek révén a cégek egymást támogatva erősítik versenyképességüket az európai gazdasági térben. A kapcsolatok építése révén lehetőség nyílik az optimális gazdasági és területi munkamegosztás kialakítására, melynek következtében hatékonyabban, eredményesebben lehet termelni, szolgáltatni. A hatékony információcsere erősíti az új innovációk megjelenését, és adaptációját a térség gazdaságában, s ezek hatásrendszere is gyorsabban, mélyebben jelentkezik..

A lokális társadalmi kapcsolatok számos szinten megjelennek (családi, baráti, közös érdeklődés stb.), s hozzájárulnak a kistérség belső kohéziójának erősítéséhez, a helyi közösségek belső építkezéséhez. Ennek révén erősítik a térséghez való kötődést, mely hosszabb távon a demográfiai folyamatok kedvezőbb alakulására, az életminőség szintjének emelkedésére hathat vissza.

A társadalmi kapcsolatok jelentős részben civil szervezeteken keresztül artikulálódnak. A települési önkormányzatok és egyes helyi vállalkozások felismerték a civil kezdeményezések fontosságát és – szerény lehetőségeik ellenére – érdemi támogatást nyújtanak működésükhöz, fejlődésükhöz. A települések életében a civil szervezetek aktív, kezdeményező szerepet játszanak a hagyományok teremtésében, fenntartásában, megújításában, ezért további támogatásuk fontos eleme a lokális/térségi megújulásnak.

Programstruktúra

5.1. A gazdasági kapcsolatok kiépítésének elősegítése, a meglévők erősítése

A program célja:

- A térségben működő vállalkozások közötti kapcsolatok erősítése, a meglévő együttműködések elmélyítése.
- A térségi vállalkozások által kezdeményezett klaszteresedési folyamat erősítése, új formalizált együttműködések létrehozásának támogatása.

Tervezett intézkedések:

5.1.1. Előközművesített telephelyek létrehozása a vállalati inkubáció támogatására.

5.1.2. Ipari parkok, ipari területek fejlesztése közepes méretű új foglalkoztatók bevonására, a térségben működő cégek változó telephely igényének kielégítésére.

5.1.3. Klaszter-kezdeményezések felkarolása.

Eredmény indikátorok:

- Vállalkozói környezet javulása.
- Termelői infrastruktúra szintje emelkedik.
- A térségen belüli vállalkozási együttműködések száma nő.

Hatás indikátorok:

- Növekvő vállalkozói kedv.
- Partnerkapcsolatok száma és intenzitása növekszik.

5.2. A társadalmi kapcsolatok kiépítésének elősegítése, a meglévők erősítése

A program célja:

- A szeghalmi kistérségben működő közösségek közötti kapcsolatok erősítése.
- A lokálpatriotizmus erősítése.
- A hátrányos helyzetű közösségek, csoportok integrációja.
- A térség társadalmi fejlődése alapjainak lerakása.

Tervezett intézkedések:

5.2.1. Civil szervezetek támogatása.

5.2.2. Hátrányos helyzetű közösségek definiálása, integrációs program kidolgozása települési és térségi szinten.

Eredmény indikátorok:

- A kistérségben tevékenykedő civil szervezetek megerősödése.
- Elkészült integrációs, anti-szegregációs programok száma.

Hatás indikátorok:

- A közösségek közötti kapcsolatok bővülése.
- Az anti-szegregációs programba bevont népesség társadalmi integrációja.

5.3. Az önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozások közötti kapcsolatrendszer kiépítése

A program célja:

- A térség fejlődéséért tenni akaró állami, civil és vállalkozói szervezetek közötti közös érdekeltségi területek feltárása.
- A definiált területekre közös fejlesztési programok és pályázatok kidolgozása, azok partnerségben történő megvalósítása.
- A sikeresen megvalósított projektek révén az érdekeltségi kör szélesítése a civil és vállalkozói szféra új szereplői felé.

Tervezett intézkedések:

5.3.1. LEADER kistérségi szerveződés létrejöttének segítése.

5.3.2. A három szféra közötti partnerségi kapcsolatok kialakulásának elősegítése.

Eredmény indikátorok:

- Megvalósuló helyi kezdeményezések.
- A három szféra partnerségében beadott, illetve elnyert pályázatok száma nő.
- Párbeszéd a gazdasági és a társadalmi élet szereplői között.

Hatás indikátorok:

- A belső térségi kohézió erősödik.
- A sikeres lokális kezdeményezések révén a gazdasági fejlődés üteme gyorsul.
- A megvalósuló fejlesztések helyi/térségi érdekeket szolgálnak.

Programstruktúrát támogató projekt ötletek, pályázatok

Körösladány

- A duzzasztóhoz kapcsolódó energiahasznosítás
- Átképzési program erősítése
- Belterületi forgalomcsillapítás (nyomógombos gyalogátkelőhelyek kialakítása) – Közlekedési Koordinációs Központ (KKK) pályázat
- Egy jelenleg funkció nélküli épület felújítása szociális és családgondozási céllal – első körös
- Egyházi épületek, templomok felújítása – katolikus és református egyház- beadott pályázatok
- Erdőtelepítés tájbarát, a térségre jellemző fafajokkal – szociális gazdaság keretében
- Esti gimnáziumi képzés fejlesztése
- Falusi turizmus erősítése
- Helyi nyersanyagra épülő elsődleges feldolgozó üzem(ek) fejlesztése (pl. savanyítás)
- Helyi rendelet a felsőfokú végzettségűek letelepedésének, munkavállalásának támogatására
- Henkel-re épülő beszállítói hálózat fejlődésének ösztönzése
- Hivatali Esélyegyenlőségi Program folyamatos végrehajtása
- Holtágak rendezése a turisztikai vonzerő növelése céljából
- Intenzív kertészeti kultúrák meghonosítása a mezőgazdaságban
- Ipari parki infrastruktúra gyorsított ütemű fejlesztése (egyebek mellett a vasúti átkelő problémájának megoldása a MÁV-val együttműködve), a betelepülésre váró cégek igényeihez igazodva.
- Iskolarekonstrukció – kivitelezés alatt (TIOP)
- Játsszótér felújítás – ÚMVP
- Kötelező pedagógus továbbképzés támogatása – beadott pályázat (TÁMOP)
- Községi közlekedés-fejlesztési pályázat megvalósult – a forrás 50%-a még nem érkezett meg az önkormányzat számlájára
- Lakáshoz jutási támogatás van
- Lokális tejüzem + sajtgyártás fejlesztése.
- Művelődési Ház felújítása (közösségi tér) – kivitelezés alatt
- Nyertes ipari park pályázat – késik a finanszírozás
- Pszichiátriai otthon kialakítása – kész pályázati anyag (kötelező minimumkövetelményeknek való megfelelés hiányzott)

- Ravatalozó felújítása – döntésre vár
- Rendezvénysátor, szabadtéri színpad fejlesztése – LEADER
- Sportpálya felújítása – Tervdokumentáció elkészült, nincs megfelelő kiírás
- Szociális felzárkóztató program – folyamatos részvétel (TÁMOP)
- Szolgálati lakások hasznosítására van helyi stratégia.
- Új óvoda kialakítása bölcsődével – kivitelezés alatt (TÁMOP)
- Új szobrok felállítása, emléktáblák kihelyezése a városközpont kialakítása részeként
- Új vasúti átjáró megépítése pályázaton kívül önerőből, további településen belül tervezett vasúti átkelők megnyitása – beadott pályázat, elbírálás alatt
- Vén Márkus Étterem és Panzió fejlesztése (vállalkozói pályázat)
- Zöldhulladékra épülő brikettáló és pelletáló üzem fejlesztése

Dévaványa

- A Gyomaendrőd-Dévaványa út felújítása (Gyomai ipari park és vasútállomás elérését biztosító feltáró út) két szakaszt 2022-2003-ban elkészítettek, ezek minősége mára a legrosszabbá vált.
- A szociális gazdaságban rejlő lehetőségek kihasználása – betonelem-gyártó gép vásárlása – közmunkaprogramot segítő alapanyag (pl. járdaelemek) gyártására
- A szociális gazdaságban rejlő lehetőségek kihasználása – kertgazdálkodás fejlesztése a közterületi virágos növények szaporítása céljából, illetve élelmiszer termesztése a rászorulóknak megsegítésére – ingatlanvásárlás
- Az önkormányzati lakásállomány célzott hasznosítása a megfelelő szakemberek letelepítése érdekében + lakbérkedvezmény az első években
- Belterületi kerékpárút-hálózat ipari területről bevezető szakaszának kiépítése – beadott, akkor elutasított pályázat (források elfogytak) a szakasz a Réhelyi majort elérő turisztikai jelentőségű hálózati elem is egyben.
- Beszállítónak válás – lehetőség a kecskeméti Mercedes beruházás
- Bezárt hulladéklerakók rekultivációjának felgyorsítása szükséges
- Civil Ház bővítése, akadálymentesítése, együttműködés megkötése az önkormányzat és a civil szervezetek között
- Civil szervezetek támogatása a LEADER program keretében
- Fennmaradó iskolaépületek felújítása (energiahatékonyság, modernizálás, akadálymentesítés) – tervezett
- Ipari terület fejlesztése, távlatban ipari park cím elnyerése, üzemcsarnok építés
- Iparterületi feltáró út – folyamatosan pályáznak rá.
- Kerékpáros turizmus feltételeinek javítása
- Kisvállalkozások mikrohitel felvétele megghiúsult (BMVA) – saját erős fejlesztéseket tudott csak egy részük megvalósítani

- Környezeti nevelést szolgáló iskola – KEOP (nem tudták beadni a pályázatot)
- Központi általános iskola felújítása – folyamatban
- Kulturális és művészeti programkínálat fejlesztése
- Letelepedési támogatás megszűnt, lakáshoz jutási támogatás van.
- Lovasturizmus fejlesztése
- Meglévő közművelődési centrum többlépcsős felújítása (udvari színpad, kiszolgáló helyiségek – raktár, öltöző) – LEADER
- Megyei fenntartású középiskolához kapcsolódó kollégiumi fejlesztés, könyvtárfejlesztés, tanműhelyek átalakítása, bérbeadása (nyomdaipari és ruházati cégek)
- Multifunkcionális létesítmény a középiskolához kapcsolódóan (sportcsarnok, kiegészítő létesítmények, szakorvosi rendelő)
- Munkaerő képességeinek megtartása és fejlesztése képzési programok
- Múzeumfejlesztés – oktatási célú hasznosítás érdekében
- Országos kéktúra-útvonal karbantartása (közös LEADER pályázat Túrkevével)
- Rendezvények megtartásához mobil eszközök beszerzése (közös Ecsegfalva, Bucsa, Kertészsziget, Körösújfalú részvételével)
- Strandfürdőhöz kapcsolódó fitness-wellness fejlesztés
- Szállásférőhely-kínálat fejlesztése (ifjúsági tábor kialakítása, szállodafejlesztés)
- Szociális intézmények fejlesztése – a kistérségi válságkezelő program részeként
- Téglagyári-tó turisztikai célú kialakítása 2013-at követően
- Termálfürdő fogadási feltételeinek fejlesztése
- TIOP infrastrukturális és informatikai fejlesztések
- Új Városháza építése szükséges (a jelenlegi épület nem felújítható) – megoldás lehet a jelenlegi épület udvarán felépített új épület
- Vadásztatás fejlesztése (vadász ház intenzívebb hasznosítása)
- Vállalkozási Övezet Kft.-ben meglévő lehetőségek jobb kihasználása
- Varázskapu-projekt – ÖTM-EU forrás
- Városközpont középső részének felújítása (Árpád út) – 600 millió Ft-os nagyságrend
- Vendéglátás és egyéb kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése (a Varázskapu-projekt keretében átadásra kerülő többfunkciós épületben elhelyezve)
- Volt téglagyári épületben mezőgazdasági mellékterméket hasznosító üzem építése (vállalkozói pályázat)

Körösújfalú

- A falu rendelkezik viszonylag új építésű szociális bérlakásokkal, melyeket elsősorban a helyben dolgozó közalkalmazottak vesznek igénybe

- Az öt megszűnt vonatpár (személyközlekedés) miatt a buszközlekedés javítása (Körös Volán, KVVM)
- Bekapcsolódás a vízitúra hálózatba
- Fürdőhely és sátorozási lehetőség kialakítása a Sebes-Körös mentén, infrastrukturális fejlesztésekkel (vita az ÁNTSZ-szel)
- Ingyen telekhez jutási lehetőség van
- Integrált Szolgáltató Közösségi Tér (ISZKT) kialakítása – második körös pályázat
- Községi park továbbfejlesztése tervben van.
- Lakáscélú támogatás van
- Művelődési ház kultúrterem felújítása települési rendezvények megtartására.
- Óvoda felújítás és akadálymentesítés – következő ütemei
- Piac tér felújítását tervezik (árusítóhelyek kialakítása)
- Ravatalozóépület felújítása tervezett.
- Sportpálya (új) kialakítása
- Toll-libatenyésztés visszaépítése
- Vésztő-Körösújfalun nemrég felújított út állagát a térségben folyó földgáz fúrások miatt a nagyjárművek megrongálták, felújítása szükséges
- Volt iskolaépületből egészségügyi centrum kialakítása (orvosi rendelő, gyógyszertár, idősek otthona) – beadott pályázat (akkor nem nyert)

Bucsa

- A Községháza felújítása (energetikai korszerűsítés)
- A szociális gazdaság fejlesztése – kültéri burkolólapok gyártása, nádvágás (kötegelés, brikettálás), fóliakertészet, szántóföldi munkaigényes kultúrák termesztése, almaültetvény telepítése (kézimunka hasznosítására), csemetekert kialakítása (eddig nem volt sikeres)
- Alacsony képzettségűek alapszintű végzettség megszerzésének támogatása – képzési program (végrehajtása nagyon nehézkes)
- Alkotóház kialakítása helyi kézművesek számára – 2010-11-es tervezett beadás.
- Buszvárók felújítása
- Egészség ház bővítése szakorvosi rendelővel, laborral, fogászattal, terhesgondozással, az épület felújítása
- E-közigazgatás fejlesztés a körjegyzőségben napirenden van.
- Falu virágosítása folyamatos.
- Faluközpont megújításának folytatása – központi park, járdásítás, majd utcabútorok kihelyezése
- Füzesgyarmatra, Karcagra (orvosi ellátás), Kertészszigetre (iskolatársulás) vezető utak felújítása

- Gyermekprogramok folyamatosan zajlanak az Alkotóházban.
- Helyi iparűzési adó (HIPA) csökkentésében gondolkodnak a következő évre, mert 2010-re az önkormányzat gazdálkodását stabilizálták
- Helyi stúdió kialakítására beadott pályázat – LEADER
- Helytörténeti gyűjteményből múzeum kialakítását tervezik (nem használt korábbi iskolaépület).
- Iskola-felújítás (tetőszerkezet, homlokzati szigetelés, fűtési rendszer korszerűsítése) és bővítés (tornateremmel, tanuszodával – iskolatársulásban Kertészszigettel) – fenntarthatóságra számítások készülnek
- ISZKT (a régi mozi és Művelődési Ház helyén)– első körben nyert, de önerő híján nem tudják folytatni.
- Járdaszélesítés, utak pormentesítése szükséges volna, de vagy nincs ilyen kiírás, vagy magas az önerő igénye.
- Községi könyvtár felújítása
- Lakáshoz jutási támogatás nincs, de két szociális bérlakás van a faluban: egyik orvosi szolgálati lakás, a másik szabad, oda fiatal diplomás családot várnak.
- Lovarda fejlesztés bővítése – ingatlanterület hiányzik
- Óvoda felújítás (homlokzati szigetelés, korszerűsítés)
- Pénzbeni támogatás civil szervezeteknek megszűnt, de a Kézműves Házban helyet kaptak a működésükhöz.
- Pihenő-tó kialakítása megtörtént, terep rendezése következik. További egy (6 ha-os) halastó kialakítása van tervben (szükséges engedélyek rendelkezésre állnak)
- Rendezvénytér fejlesztése (mobil színpad) nyári színi előadások, rendezvények megtartása céljából.
- Szelektív hulladékgyűjtés fejlesztésére még van lehetőség
- Templom – eredeti tetőzet visszaállítását tervezik
- Termálvíz többcélú hasznosítására alapozzák a települési fejlesztéseket – az alapkút megfúrására kb. 400 millió Ft-ot kell előteremteni. Környezetkímélő beruházás vállalkozói részvétellel, fürdőfejlesztés a termálvízre.
- Új buszjáratok beállítása – egyeztetve a Körös Volánnal (nem volt eddig partner)
- Új sportpálya kialakítása.
- Vállalkozói kapcsolattartás, fórumok szervezése, partnerség építése

Szeghalom

- Általános iskola és gimnázium teljes felújítása + étkező, konyha felújítása
- Az önkormányzati lakásállomány célzott hasznosítása a megfelelő szakemberek letelepítése érdekében + lakbérkedvezmény az első években (a városközpontban fekvő magas komfortfokozatú lakásokat orvosok vették igénybe)
- Bölcsőde-felújítás

- Civil szervezetek támogatása közösségi házzal, infrastruktúrával
- Egyházi védett ingatlanok felújítása
- Folyamatos megjelenés az idegenforgalmi kiállításokon, vásárokon
- Helyi vállalkozók támogatása
- Hőközpont (geotermikus fűtési rendszer) kialakítása, a térben közeli intézmények fűtési rendszerének átalakítása.
- Ipari Parkhoz (LAYER IP) komplex infrastrukturális fejlesztési pályázat részeként feltáró út építése, illetve csatlakozó útelem felújítása.
- Járdásítási program
- Kedvezményes telekvásárlási lehetőség van a városba telepedő diplomásoknak.
- Két új körforgalom kiépítése – balesetveszélyes közlekedési helyzet megoldására
- Körösparti ifjúsági tábor felújítása, fejlesztése
- Községi közlekedésfejlesztés (autóbusz-megállók építése)
- Lakáshoz jutási támogatás van.
- Nyári szálláshelyek, táborok felújítása (Várhegyi tábor, Vidra-tanya)
- Óvodai udvarok rendezése, akadálymentesítési program, vízhez szoktató medencék kialakítása
- Önkormányzati védett ingatlanok felújítása
- Parkolók létesítése óvodák és bölcsődék környékén
- Szálláshely bővítési akciók (komfortfokozat emelése, többszintű szálláshelykínálat biztosítása, falusi turizmus erősítése) a programok látogatottságának tükrében
- Szeghalom-Körösladány kerékpárút kiépítése
- Szeghalom-Véztő-Mágor kerékpárút kiépítése
- TDM marketing iroda kialakítása, a települési programok összehangolására és a kínálat bővítésére, komplex turisztikai kínálati csomagok összeszervezése, internet-alapú marketing fejlesztése
- Temető és ravatalozó felújítása (egyházi tulajdonban van, vállalkozó üzemelteti, az önkormányzat ráhatása korlátos).
- Tourinform Iroda koordinációjával a térségi programkínálat összehangolása, térségen átnyúló szervezési feladatok (Körös-Sárrét Turizmusáért Egyesület) ellátása
- Turisztikai háttérfeltételek és attrakciók fejlesztése (pl. kastélyok – D'Orsay, Kárász – felújítása), rendezvénypark kialakítása, kollégiumi szálláshelyek fejlesztése, múzeumok, gyűjtemények méltó elhelyezése
- Új szabadidőközpont kialakítása – még nem rendelkezik tervekkel
- Városi tanuszoda építése
- Vízi turizmus fejlesztése (holtágak rekonstrukciója, szabadstrandok kialakítása, folyóvízvédelem)

Füzesgyarmat

- Aktív közösségszervezés és pályázati tevékenység a Körös-Sárrét LEADER Akciócsoport keretében
- Alkotóház létesítése a helyi mesterségek bemutatására.
- Az önkormányzati lakásállomány célzott hasznosítása a megfelelő szakemberek letelepítése érdekében
- Balesetveszélyes közlekedési csomópont kiváltása
- Beadott TDM (Turisztikai Desztináció Menedzsment) pályázat – nem valósult meg, tervezik a későbbi megvalósítást
- Civil szervezetek folyamatos támogatása (30 db), a kedvező együttműködési tapasztalatok kiszélesítése
- Egészségügyi Központ felújítása – megkezdődött
- Fermentáló üzem megépítéséhez való hozzájárulás
- Füzesgyarmat-Biharnagybajom összekötő út fejlesztése
- Gara Szálló Termál Hotel minőségi fejlesztése
- Geotermikus energia előállítása és felhasználása
- Helyi kézműves mestersége összefogása (hintógyártó, bogsnár, kovács, szabó)
- Inkubátorház bővítése
- Kastélypark fürdőben élménymedence kialakítása
- Kedvezményes telekvásárlási lehetőség van a városba telepedő diplomásoknak
- Konferencia-turizmus fejlesztése a Gara Hotel kapacitására alapozva
- Központi óvoda létesítése, felújítása
- Kulturális kínálat fejlesztése harangozó múzeum alapításával, lovasbandérium létszámbővítésével
- Lakáshoz jutási támogatás van.
- Lovas turizmus feltételeinek javítása egy lovaspálya kialakításával
- Megürülő óvodaépület bölcsődeként való hasznosítása
- Művelődési Ház felújítása – tervezett
- Négycsillagos kemping-fejlesztés (önkormányzati kezdeményezés) kastélyparkkal
- Sporttáborok szervezése
- TÁMOP projekt a kompetencia alapú oktatás bevezetésére
- Tanösvény és madárvárta kialakítása az öko-turizmus fejlesztése céljából
- Termálfürdőhöz kapcsolódó komplex gyógyászati részleg bővítése
- Üdülőtellek kialakítása a Kastélypark fürdőhöz kapcsolódó területen
- Vadászturizmus fejlesztése a helyi vadásztársasággal együttműködve

Ecsegfalva

- Belterületi utak aszfaltozása
- Fiók-gyógyszertár felújítása
- Helyi humánerőforrás fejlesztése
- Inkubátorház kialakítása
- Községháza felújítása
- Óvoda felújítás
- Térségi foglalkoztatási centrumok jobb elérhetősége tömegközlekedéssel
- Térségi, tágabb tereket átfogó turisztikai programkínálatban való részvétel
- Üresen álló iskolaépületek hasznosítása
- Vadászház minőségi fejlesztése

Kertészsziget

- Belterületi utak aszfaltozása
- Biológiai (gyökérszén) szennyvíztisztítás megvalósítása körjegyzőségi összefogásban
- Helyi humánerőforrás fejlesztés (átképzés hiányszakmákra)
- Helyi termékeket feldolgozó tevékenység erősítése
- Kápolna-építés a településarculat kialakítása részeként
- Kerékpárút-hálózat fejlesztése
- Régi kézműves mesterségek felélesztése

Vésztő

- Enegriaültetvények telepítése (energiafűz) a szociális földprogram keretében
- Horgászati célú fejlesztések (morotvatavak)
- Intézmények energiahatékonyágának fejlesztése (külső hőszigetelés, nyílászárók cseréje, fűtőkorszerűsítés)
- Iskola felújítása és bővítése (régii telephelyek kiváltása)
- Kisméretű (legfeljebb városi kapacitásra méretezett) biomassza erőmű létesítése, ehhez biomassza gyűjtése
- Mezőgazdasági melléktermék gyűjtése, feldolgozása, pelletálása, esetleg brikettálása
- Műanyag hulladék újrahasznosítása (vállalkozói pályázat)
- Rostkender termesztése (autóipari, kozmetikai ipari felhasználásra)
- Sportcsarnok és tanuszoda építése (beadott és nyertes pályázat, megvalósítása a gazdasági válság miatt halasztást szenved)
- Szálláshely és étkezési szolgáltatások fejlesztése

- Testvérvárosi (román), külföldi (angol, finn) és nagyváradi külső kapcsolatok fejlesztése
- Vésztő-Mágori Emlékpark turisztikai célú fejlesztése

Kistérség

- Három éves szociális fejlesztési program folyamatos végrehajtása – képzés, fejlesztés telephelyenként, együttműködésben a településeken működő egyházakkal.
- Szociális alapellátás és szakellátás fejlesztése
- Civil szervezetek segítése minden településen működik
- Szociális ápoló-gondozó képzés és terepgyakorlat témában közös projektfejlesztés a KISOSZ-szal (kérdéses a kimenet színvonala)
- Közmunkaprogram pályázatok folyamatosak
- OFA pályázat pályakezdők alkalmazására – sikeres (1 fő szociális intézmény, 1 fő családsegítő)
- Pályakezdő diplomások önkormányzati alkalmazására kiírt megyei pályázati lehetőség – Egy, illetve 3 éves ösztöndíjprogram
- Klaszter-fejlesztési program a térség vállalkozóinak bevonásával
- Élelmiszeriparban, kisméretű feldolgozóüzemek létesítésének, fejlesztésének támogatása
- Agrárszférában a belső szövetkezés (elsősorban értékesítési célú) erősítése
- Vasútfejlesztés – a Nagyvárad felé mutató kapcsolat megteremtése – a pálya tervezésének elkészítésének projektje a HU-RO pályázatra van benyújtva.
- Közútfejlesztések:
 - Ecsegfalva-Bucsa összekötő út megépítése (körjegyzőség, intézményi társulások)
 - Szeghalom-Dévaványa szakasz megépítése
 - Vésztő-Körösladány összekötő út hiányzó szakaszainak megépítése
- Minden más útszakasznál felújítási, megerősítési munkálatos ütemezett megvalósítása
- Körösladány-Szeghalomnál 47-es út közös elkerülő szakasz megépítése (2015 utánra tervezett)
- Gyűjtőút-hálózat fejlesztési/felújítási program – minden településen megvan – folyamatos pályázás és megvalósítás
- Szélessávú informatikai hálózat kiépült, erre a programban részt nem vett Körösújfalun saját fejlesztés révén most csatlakozik rá. E-közigazgatásfejlesztése szükséges, ehhez a felhasználók készségfejlesztése is szükséges. A pályázatot megalapozták az egyes önkormányzatokban befejeződött szervezetfejlesztések.